



**GLÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ROŚLIN I NASIENNICTWA**

Andrzej Chodkowski

SK.0901.5.2021.4

Warszawa, 24 11.2021 r.

Pan
Bartłomiej Wasilewski
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
w Olsztynie

Wystąpienie pokontrolne

po kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie przeprowadzonej w dniach 14 – 15 lipca 2021 r. przez pracowników Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Warszawie:

- Ewę Sadowską – głównego specjalistę,
- Lidię Wysocką – specjalistę,
- Wiesława Cieślaka – głównego specjalistę,
- Aleksandra Jasińskiego – głównego specjalistę.

Zakres kontroli: dokumentacja za rok 2020/2021 dotycząca:

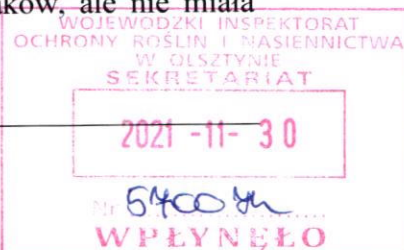
- prawidłowości prowadzenia postępowań administracyjnych w związku z wykryciem organizmów kwarantannowych,
- oceny polowej materiału siewnego,
- nadzoru nad pracą akredytowanych i urzędowych kwalifikatorów materiału siewnego,
- poprawności wprowadzania danych z oceny polowej i kontroli kwalifikatorów do ZSIORiN
- rozpatrywania zgłoszeń – zastrzeżeń odnośnie materiału siewnego.

Ustalenia kontroli i ocena skontrolowanej działalności.

1. Prawidłowość prowadzenia postępowań administracyjnych w związku z wykryciem organizmów kwarantannowych.

Kontrolujący zapoznali się z dokumentacją jednej ze spraw prowadzonych w Wojewódzkim Inspektoracie w latach 2019 -2020, oznaczonej sygnaturą akt WNF,7140.1.15.2019.

Wojewódzki Inspektor podjął działania w przedmiotowej sprawie po otrzymaniu z WIORiN Lublin informacji i dokumentów dotyczących wykrycia w jednym z gospodarstw bakterii Cs w sadzeniakach ziemniaka wyprodukowanych na polu uprawianym przez Bogdana O. (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 16.05.2019 r.). Status strony w tym postępowaniu Wojewódzki Inspektor przyznał również spółce Centrala Nasienna w Nidzicy, która była jednym z ogniw w łańcuchu dystrybucji porażonych sadzeniaków, ale nie miała interesu prawnego w rozstrzygnięciu sprawy.



Sadzeniaki zostały przewiezione do gospodarstwa ostatecznego nabywcy w dniu 27.03.2019 r. a kilka dni później tj. 01.04.2019 pracownicy WIORIN Lublin O/Biłgoraj pobrali z nich próbę do badań laboratoryjnych, które potwierdziły porażenie bakterią.

Na protokole pobrania próby zamiast sadzeniaków wpisano, że próba pobrana została z ziemniaków konsumpcyjnych, co WIORIN Lublin tłumaczył pomyłką nowego pracownika, biorącego pierwszy raz udział w pobieraniu prób i niezauważeniem pomyłki przez obecnego przy tych czynnościach kierownika Oddziału Biłgoraj. Według wyjaśnień WIORIN Lublin, w sporządzonym w trakcie tych samych czynności protokole kontroli gospodarstwa wpisany został nr partii przedmiotowych sadzeniaków wraz z adnotacją, że innych ziemniaków w dniu kontroli w gospodarstwie nie było.

Wojewódzki Inspektor uznał otrzymaną z Lublina dokumentację za miarodajną dla nałożenia na gospodarstwo Bogdana O. - w drodze decyzji administracyjnej - rygorów fitosanitarnych w związku z wykryciem bakterii Cs, pomimo wątpliwości zgłaszanych przez producenta a dotyczących wiarygodności dokumentacji związanej z pobraniem próby i wyjaśnień WIORIN Lublin odnoszących się do zaistniałej pomyłki inspektorów z Oddziału Biłgoraj.

Od wydanej z datą 05.09.2019 decyzji producent odwołał się do Głównego Inspektora, który przekazał sprawę Wojewódzkiemu Inspektorowi do ponownego rozpatrzenia z zaleceniem udostępnienia stronie wszystkich dostępnych materiałów dowodowych, w tym będących w posiadaniu WIORIN Lublin (art. 7b kpa), a w razie wątpliwości przesłuchania w charakterze świadków inspektorów obecnych przy pobieraniu próby. Decyzja Głównego Inspektora wydana została z datą 29.11.2019 r, a komplet akt sprawy został zwrócony do Wojewódzkiego Inspektora po stwierdzeniu, że decyzja ta nie została zaskarżona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie – pismo przekazujące akta nosi datę 24.01.2020 r.

Przedstawiciel prawny strony został poinformowany przez Wojewódzkiego Inspektora o wpłynięciu dokumentacji z WIORIN Lublin (pismo z dnia 20.02.2020r). Skorzystał z prawa zapoznania się z aktami (notatka służbowa st. spec. A. Borkowskiego z dnia 08.05.2020 r.) i dokonał dokumentacji fotograficznej wybranych materiałów zgromadzonych w sprawie.

W dniu 02.06.2020 r. przedstawiciel strony przekazał zestaw 14 pytań do inspektorów, którzy pobrali próby do badań w gospodarstwie nabywcy sadzeniaków, w celu ich zadania podczas przesłuchania w ramach pomocy prawnej przez Wojewódzkiego Inspektora w Lublinie. Do przesłuchania tego doszło w dniu 27.07.2020 r. Po otrzymaniu protokołów z przesłuchań pełnomocnik strony pismem z dnia 28.08.2020 r. zgłosił zastrzeżenia do ich treści, wskazując na brak spójności i nieścisłości w zeznaniach inspektorów. Po zapoznaniu się z zastrzeżeniami strony Wojewódzki Inspektor w Lublinie podtrzymał swoje stanowisko, że zeznania inspektorów odpowiadają stanowi faktycznemu. Następnie zarówno Wojewódzki Inspektor w Olsztynie jak i Główny Inspektor odmówili uwzględnienia wniosku strony o przystąpienie do postępowania nabywcy sadzeniaków, w którego gospodarstwie pobierane były próby.

Dnia 30.11.2020 Wojewódzki Inspektor wydał ponownie decyzję o nałożeniu rygorów fitosanitarnych na gospodarstwo Bogdana O., również zaskarżoną przez stronę do Głównego Inspektora. W toku instancji odwoławczej Główny Inspektor przeprowadził szereg czynności dowodowych pominiętych przez Wojewódzkiego Inspektora, w celu ustalenia czy do porażenia sadzeniaków nie doszło w czasie ich transportu do nabywcy. Od podmiotów zaangażowanych w organizację transportu otrzymano informację, że sadzeniaki przewiezione zostały z zachowaniem bezpieczeństwa fitosanitarnego. Dodatkowo, opinia sporządzona przez specjalistów z Laboratorium Fitosanitarnego wykluczała możliwość porażenia bulw w trakcie transportu z uwagi na krótki odstęp czasu (5 dni) do pobrania próby i bardzo duże namnożenie bakterii w badanym materiale.

Główny Inspektor utrzymał w mocy rozstrzygnięcie Wojewódzkiego Inspektora, informując stronę o prawie zaskarżenia swojej decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Ocena.

Właściwej oceny działania Wojewódzkiego Inspektora w przedmiotowej sprawie dokonał Główny Inspektor w toku instancji odwoławczej i zawarł ją w uzasadnieniach wydanych przez siebie decyzji.

Kontrolujący zwracają na długotrwałość postępowania prowadzonego przez Wojewódzkiego Inspektora, szczególnie przy ponownym rozpatrywaniu sprawy (10 miesięcy). Pewnym wytłumaczeniem może być w tym kontekście precedensowy charakter sprawy (sadzeniaki były wcześniej badane przez Wojewódzkiego Inspektora i nie stwierdzono w nich bakterii Cs) jak również mnogość żądań i wniosków składanych przez stronę w toku postępowania.

2. Ocena polowa plantacji nasiennych w latach 2020-2021.

W 2020 roku poddano ocenie 1 741 plantacji o łącznej powierzchni 27 843,57 ha, z tego zakwalifikowano 1 661 sztuk plantacji o powierzchni 26 999,17 ha oraz 80 plantacji zdyskwalifikowano o powierzchni 884,4 ha.

Natomiast w 2021 roku zgłoszono do oceny polowej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego 1807 plantacji nasiennych. Ocena polowa plantacji nasiennych jest w trakcie dokonywania przez kwalifikatorów.

Ocenę w 2020 roku prowadzili urzędowi oraz akredytowani kwalifikatorzy, ocenie urzędowej poddano 457 plantacji, natomiast akredytowane podmioty pod urzędowym nadzorem oceniły 1 284 plantacji.

Zdyskwalifikowano łącznie około 3 % powierzchni plantacji podanej ocenie.

Wnioski do oceny polowej plantacji nasiennych składane są przez wnioskodawców do siedziby Wojewódzkiego Inspektoratu w Olsztynie jak również do Oddziałów WIORiN. Po zakończeniu oceny polowej całość dokumentacji dotycząca oceny polowej łącznie z oryginałami wniosków przekazywana jest przez Oddziały do Wojewódzkiego Inspektoratu i przechowywana jest w Dziale Nadzoru Nasiennego w teczkach oznaczonych sygnaturą WNN.7110.1....2021.

Kontroli poddano losowo wybrane wnioski wraz z wymaganymi do wniosków załącznikami oraz arkusze i świadectwa/informacje wystawione po ocenie polowej.

Szczególną uwagę zwrócono na upoważnienia wystawiane przez hodowców dla wnioskodawców w przypadku zgłoszenia do oceny polowej odmiany chronionej wyłącznym prawem.

Wzór upoważnienia został zaktualizowany rozporządzeniem zmieniającym rozporządzenie w sprawie terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin z dnia 28 stycznia 2021 roku (Dz.U z 2021 r. poz. 184) wejście w życie 12 lutego 2021 r.

Podczas kontroli stwierdzono w poniżej wymienionych wnioskach oraz dokumentacji dotyczącej oceny polowej uchybienia i nieprawidłowości:

1. Wniosek 28/14/110/21 -PW Rollajsy dotyczący pszenicy zwyczajnej odmiany Admont, plantacja o powierzchni 10 ha. Do wniosku dołączono kopię upoważnienia potwierdzoną za zgodność z oryginałem przez wnioskodawcę, wystawione przez hodowcę Saaten-Union Polska. W załączonym upoważnieniu nr 96/2020-2021/SU/01 z 15.03.2021 r. stwierdzono braki formalne, tzn. nie wskazano wojewódzkiego inspektora, terminu jakiego upoważnienie dotyczy, ponadto wnioskodawca nie podpisał oświadczenia o wyrażeniu zgody na udostępnianie hodowcy wyników ocen dotyczących materiału siewnego.

Brak podpisanego oświadczenia przez wnioskodawcę na upoważnieniu będzie skutkowało w przypadku złożeniu przez hodowcę wniosku o udostępnienie powyższych danych, brakiem możliwości przekazania takich informacji przez PIORiN.

Do wniosku powinien być dołączony oryginał upoważnienia, gdyż zgodnie z cytowanym rozporządzeniem upoważnienie jest w celu możliwości złożenia wniosku przez podmiot upoważniony przez hodowcę.

2. Wniosek 28/12/152/21 przekazany został przez WIORiN w Bydgoszczy zawiadomieniem z dnia 20 czerwca 2021 r. w związku z właściwością miejscową położenia plantacji nasiennej na terenie województwa warmińsko mazurskiego.

Do wniosku dołączono upoważnienie do wniosku nr 31/2021 B z dnia 1.03.2021 roku wystawione przez HR Grunwald Sp. z o.o. Grupa IHAR Bartązek. W upoważnieniu wyszczególniono 7 plantacji w tym 6 położonych na terenie województwa kujawsko pomorskiego oraz 1 plantacja w województwie warmińsko mazurskim.

W trakcie prowadzonej kontroli dokumentacji dotyczącej wniosków oceny polowej plantacji nasiennych o numerach: 28/10/31/21/A, 28/10/32/21/A, 28/10/33/21/A, 28/10/34/21/A, 28/10/35/21/A - stwierdzono na arkuszach oceny polowej brak podpisu osoby obecnej przy ocenie.

W poddanych kontroli świadectwach oceny polowej 28/12/003/20/A oraz 28/12/004/20/A kwalifikator akredytowany poprawił podstawę prawną, natomiast świadectwa o numerach 28/07/260/21/A, 28/13/36/21/A, 28/14/159/21/A zostały wystawione na nieaktualnych drukach świadectw, a w świadectwie 28/12/182/20/A brak imienia i nazwiska kwalifikatora który wykonał ocenę.

W dniu wystawiania świadectw obowiązywały już nowe wzory druków opublikowane w rozporządzeniu MRiRW z dnia 9 kwietnia 2021 r. w sprawie wzorów świadectw i informacji dotyczących oceny materiału siewnego Dz.U. z 2021 r. poz. 757, które zostało ogłoszone 23 kwietnia 2021 r. i weszło w życie 1 maja br.

Rachunki za ocenę polową wystawiane są przez kwalifikatorów urzędowych, którzy przeprowadzili ocenę polową. Kwalifikator wystawia rachunek zbiorczy za ocenione przez siebie plantacje nasienne dla danego wnioskodawcy, przy wykorzystaniu programu informatycznego.

Skontrolowano zgodność wpisów do Zintegrowanego Systemu Informatycznego Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (ZSIORiN) z dokumentacją z oceny polowej.

Porównano dane z dokumentacji źródłowej wybranych wniosków, arkuszy oceny polowej oraz świadectw/informacji po ocenie z danymi wprowadzonymi do ZSIORiN i nie stwierdzono rozbieżności.

Ocena.

Należy zwrócić większą uwagę na dokumentację dotyczącą oceny polowej:

- upoważnienia hodowców do składania wniosków o dokonanie oceny polowej przez upoważnione podmioty,
- aktualność wzorów świadectw i informacji wystawianych po ocenie polowej,
- prawidłowość dokumentowania przeprowadzonej oceny na arkuszach oceny polowej przez kwalifikatorów.

3. Nadzór nad akredytowanymi i urzędowymi kwalifikatorami

Bezpośredni nadzór nad pracą akredytowanych i urzędowych kwalifikatorów sprawuje Dział Nadzoru Nasiennego. Do zadań pracowników tej komórki w zakresie nadzoru nad pracą kwalifikatorów należy:

- przygotowywanie projektów decyzji udzielających akredytacji i upoważnień dla kwalifikatorów,
- prowadzenie ewidencji wydanych decyzji upoważnień dla kwalifikatorów,

- wystawianie rachunków za sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi kwalifikatorami,
- koordynowanie kontroli pracy kwalifikatorów akredytowanych i urzędowych,
- monitorowanie ilości wykonanych kwalifikacji przez poszczególnych kwalifikatorów,
- prowadzenie monitoringu uczestnictwa kwalifikatorów w szkoleniach doskonalących

W dniu przeprowadzania niniejszej kontroli upoważnienia do przeprowadzenia kwalifikacji polowych (wydane na określone grupy roślin) posiadało 16 kwalifikatorów upoważnionych (w tym 1 emeryt, 1 osoba na urlopie macierzyńskim i osoba oceniająca materiał szkółkarski) oraz 39 kwalifikatorów akredytowanych. W 2020 r. nadano uprawnienia 2 kwalifikatorom urzędowym oraz 13 kwalifikatorom akredytowanym. W 2021 r. wydano 15 decyzji o akredytacji i dwa upoważnienia. Stwierdzono wygaśnięcie decyzji dla 6 akredytacji kwalifikatorów.

Dokumentacja dotycząca wydania decyzji udzielającej akredytacji dla kwalifikatora zawiera:

- wniosek o udzielenie akredytacji w zakresie oceny polowej wraz z wyszczególnieniem grup roślin,
- zaświadczenie o ukończeniu szkolenia i zdaniu egzaminu wystawione przez organizatora szkolenia,
- poświadczenie wykształcenia,
- potwierdzenie przelewu dokonanego na konto WIORiN Olsztyn w kwocie 100 zł.

W dziale znajduje się osobny segregator, w którym gromadzone są wystawione przez pracowników działu rachunki. Opłata za nadzór nad akredytowanym kwalifikatorem wynosi 342 zł., a za wydanie akredytacji dla kwalifikatora pobierana jest opłata 50 zł za każdą grupę roślin.

WIORiN w Olsztynie nie organizuje szkoleń dla kwalifikatorów. Wykorzystywane są oferty składane przez jednostki wyspecjalizowane w prowadzeniu tego typu szkoleń i tak:

w 2020 r.

1) W szkoleniu zorganizowanym przez WIORiN Kraków przeszkolono:

- jedną osobę z WIORiN – odbyła ona szkolenie podstawowe w zakresie zbóż i pastewnych,
- 6 kwalifikatorów akredytowanych z dwóch firm nasiennych w grupach roślin: zboża, włókniste i oleiste, pastewne,

2) W szkoleniu zorganizowanym przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach w zakresie „Integrowana ochrona roślin ogrodnich” uczestniczyła 1 osoba. Szkolenie odbyło się w formie online.

w 2021 r.

1) W szkoleniu zorganizowanym przez IHAR w Boninie z zakresu oceny polowej sadzeniaka ziemniaka przeszkolono 2 osoby w zakresie podstawowym z WIORiN oraz 4 osoby z WIORiN w zakresie doskonalącym. Zajęcia teoretyczne prowadzone były w formie online, natomiast część praktyczna odbyła się w Boninie

2) W szkoleniu zorganizowanym przez WIORiN Kraków w zakresie oceny polowej roślin oleistych i włóknistych - uczestniczyła 1 osoba z WIORiN. Szkolenie praktyczne odbyło się w Pawłowicach a teoretyczne przeprowadzone było online.

W 2020 roku w województwie oceniono 1 741 plantacji nasiennych, z czego 1 284 ocenili kwalifikatorzy akredytowani, a pozostałe upoważnieni kwalifikatorzy.

W 2021 roku na dzień przeprowadzanej kontroli w ocenie jest 1788 plantacji nasiennych, z czego 1409 przez kwalifikatorów akredytowanych, a 379 przez upoważnionych kwalifikatorów.

Kontrola akredytowanych i upoważnionych kwalifikatorów planowana jest na każdy sezon po przyjęciu wniosków o ocenę i ich weryfikacji formalno-merytorycznej. W DNN sporządzane były szczegółowe, plany kontroli na dany sezon i za pośrednictwem poczty mailowej przekazywane je do poszczególnych oddziałów do realizacji. W kontrolowanym okresie plany nie były zatwierdzane przez Wojewódzkiego Inspektora.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Pani Marty Szymańskiej, w 2020 r. skontrolowano pracę 37 akredytowanych kwalifikatorów na 67 plantacjach co stanowi 5,2 % plantacji przez nich ocenianych. Kontrola upoważnionych kwalifikatorów była prowadzona, na zasadzie wyznaczenia przez kierownika DNN, kwalifikatora do kontroli innego urzędowego kwalifikatora. Szczegółowej dokumentacji w tym zakresie nie ma w dziale, ponieważ posiadał ją Pan Krzysztof Jednacz był kierownik DNN, który odszedł na emeryturę.

W dokumentacji w dziale znajdują się cztery notatki służbowe z kontroli urzędowych kwalifikatorów przeprowadzających ocenę cech zewnętrznych partii sadzeniaków ziemniaka sporządzone: przez P. Krzysztofa Jednacza – kierownika DNN (3 notatki) oraz przez Pana Pawła Borowskiego (1 notatka). Skontrolowali oni pracę urzędowych kwalifikatorów:

- 1) Pana Piotra Sajkowskiego w trakcie przeprowadzania oceny cech zewnętrznych sadzeniaka ziemniaka w gospodarstwie AGRO-FUNDUSZ MAZURY Sp. Z o.o. Oceniano dwie odmiany ziemniaków w ilości 7 partii. Notatka zawiera ustalenia, że kontrolowany przeprowadził ocenę zgodnie z metodyką określoną rozporządzeniem. Nie stwierdzono zastrzeżeń do sposobu przeprowadzonej oceny,
- 2) Pana Marka Hermanowskiego po przeprowadzonej ocenie zewnętrznych 5 partii sadzeniaka ziemniaka odm. Albatros w gospodarstwie p. Jacka Rostowskiego. W notatce odnotowano, że wystawione dokumenty, sposób oznakowania partii i zabezpieczenie partii było prawidłowe,
- 3) Pana Pawła Borowskiego prowadzącego ocenę cech zewnętrznych na terenie Oddz. Ostróda. Kontrolę przeprowadzono w obecności kontrolowanego w Pomorsko Mazurskiej Hodowli Ziemniaka Sp. Z o/o. z/s w Strzekęcinie Obiekt: Szyldak, Grabin i Kraplewo oraz w Gospodarstwie Marek i Elżbieta Deliś. Kontroli poddano: sposób prowadzenia dokumentacji, zabezpieczenie opakowań z sadzeniakami, jakość sadzeniaków dopuszczonych do obrotu – będących po ocenie, prowadzenie oceny. W notatce odnotowano, że sposób prowadzenia oceny przez kontrolowanego był zgodny z metodyką, a oznakowanie i zabezpieczenie kontrolowanych partii sadzeniaka prawidłowe.
- 4) Pana Jerzego Rymaszewskiego prowadzącego ocenę cech zewnętrznych na terenie Oddz. Ostróda w trakcie przeprowadzania oceny cech zewnętrznych sadzeniaka ziemniaka. Sprawdzano sposób prowadzenia dokumentacji oraz metodykę przeprowadzania oceny 5 partii sadzeniaków. Odnotowano, że dokumentacja oraz czynności związane z przeprowadzeniem oceny były prawidłowe i nie budzą zastrzeżeń.

W 2021 r. skontrolowano pracę 57 kwalifikatorów i wyznaczono do kontroli 97 plantacji co stanowi 6,8 % plantacji przez nich ocenianych. Kontroli poddano pracę 11 upoważnionych kwalifikatorów na 14 plantacjach. Ze względu na braki kadrowe nie została skontrolowana praca dwóch upoważnionych kwalifikatorów. Ponadto kontrolą nie objęto kwalifikatorów: przebywającego na urlopie macierzyńskim, osoby oceniającej materiał szkółkarski i osoby, która przeszła na emeryturę.

Z kontroli pracy akredytowanych kwalifikatorów sporządzane są notatki służbowe. Kontrolujący zapoznali się z losowo wybranymi notatkami sporządzonymi przez upoważnionych kwalifikatorów (w załączeniu):

- Beatę Jędrychowska - Nehring (sporządzonymi w 2020 r.),
- Małgorzaty Tarczewskiej (sporządzonymi w 2021 r.),
- Piotra Sajkowskiego (sporządzonymi w 2020 i 2021 r.),
- Marty Rosikiewicz (sporządzonymi w 2021 r.),
- Zbigniewa Rodzika.

Notatki są sporządzone według podobnego schematu i zawierają następujące informacje:

- 1) Datę i miejsce przeprowadzanej kontroli – miejscowość i firma zgłaszająca,
- 2) Imię i nazwisko akredytowanego kwalifikatora oraz jego nr,
- 3) Oznaczenie kontrolowanej plantacji (nr, gatunek odmiana i powierzchnia plantacji), sposób oznaczenia plantacji na polu
- 4) Dołączone arkusze z oceny polowej – kontrola. Sprawdzone arkusze w pozycji „Obecny przy ocenie” zawierają podpisy. Nie zawsze są one czytelne. Dlatego też informacja o osobie obecnej przy kontroli powinna być odnotowana w notatce służbowej.
- 5) Informacje o prawidłowości zakwalifikowania plantacji przez akredytowanego kwalifikatora po przeprowadzonej analizie arkuszy ocen
- 6) Informacja o sposobie prowadzenia dokumentacji z przeprowadzonej przez akredytowanego kwalifikatora, oraz terminowego przekazywania jej do ZSIORiN.

Z kontroli pracy upoważnionych kwalifikatorów również sporządzane są notatki służbowe, które zawierają podobne informacje co notatki z kontroli akredytowanych kwalifikatorów (w załączeniu notatka sporządzona przez W. Kobusa).

Informacje o przeprowadzonych kontrolach kwalifikatorów wprowadzane są zgodnie z wytycznymi rocznymi do ZSIORiN. Stwierdzono niezgodności wpisów w ZSIORiN po kontroli kwalifikatora z wytycznymi do planu pracy.

Kwalifikator urzędowy Małgorzata Karczewska nie wpisywała w ZSIORiN w wynikach kontroli kwalifikatora akredytowanego Patryka Pawlaka, nr wniosku i gatunku oraz powierzchni skontrolowanej plantacji, a kwalifikator urzędowy Marta Rosikiewicz w wynikach kontroli pracy kwalifikatora akredytowanego Jacka Kowalskiego na trzech plantacjach nasiennych przeprowadzonych w dniu 2 lipca 2021 roku wpisała numery lokalizacji plantacji zamiast numerów wniosków (w załączeniu zrzuty z ZSIORiN).

W kontrolowanym okresie nie stwierdzono uchybień w pracy akredytowanych i upoważnionych kwalifikatorów.

Ocena:

Zdaniem kontrolujących nadzór nad pracą akredytowanych i urzędowych kwalifikatorów prowadzony jest co do zasady prawidłowo. Kontrole realizowane są w zakresie i ilościach nieznacznie przekraczających ilości określone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 maja 2014 r. w sprawie szkoleń z zakresu oceny materiału siewnego, wymaganego do wykonywania tej oceny oraz nadzoru i kontroli pracy podmiotów dokonujących tej oceny (Dz.U. z 2014 r. poz. 697). W związku z tym, że większość plantacji w województwie warmińsko mazurskim (ponad 70 % plantacji) ocenianych jest przez podmioty akredytowane należałoby zwrócić większą uwagę na planowanie, przygotowanie się do kontroli pracy kwalifikatorów akredytowanych.

Zdaniem kontrolujących w pracy Działu widoczne są oznaki chaosu, który wynikać może ze zmian kadrowych i obniżonego poziomu zatrudnienia, a ponadto niewłaściwego przekazania materiałów roboczych przez osoby odchodzące z pracy. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że w bieżącym roku nie prowadzono kontroli kwalifikatorów dokonujących oceny cech zewnętrznych sadzeniaka ziemniaka, którą do 2020 r. w znacznej mierze wykonywał Pan K. Jednacz.

Ponadto, należy poinformować inspektorów, kontrolujących pracę podmiotów akredytowanych o danych, jakie powinny być wprowadzane do ZSIORiN po przeprowadzonych kontrolach.

4. Rozpatrywanie nieprawidłowości zgłoszeń złej jakości materiału siewnego w obrocie.

Zakres kontroli obejmował nieprawidłowości zgłoszone do Wojewódzkiego Inspektora w okresie od czerwca 2020 r. do lipca 2021 r. W oparciu o rejestr wpływów zgłoszeń, prowadzony przez sekretariat Wojewódzkiego Inspektoratu, sprawdzeniu poddano dokumentację 4 losowo wybranych zgłoszeń dotyczących złej jakości materiału siewnego znajdującego się w obrocie.

1) Zgłoszenie złej jakości materiału siewnego, otrzymane 12.10.2020 r. drogą e-mail (nr wpływu 5978) od p. Marcina W. zam. Kamionki w powiecie Iławskim, dotyczące zanieczyszczonego materiału siewnego pszenżyta ozimego odmiany Meloman zakupionego w firmie Agrolok.

Wpływ został zadekretowany przez kierownika Działu Nadzoru Nasiennego P. Krzysztofa Jednacza w celu przekazania i pobrania próby kontrolnej przez oddział terenowy w Nowym Mieście Lubawskim. W dniu 15.10.2020 r. została sporządzona notatka służbowa przez starszego inspektora Rafała Mirosław na okoliczność pobrania próby kontrolnej materiału siewnego w obecności zgłaszającego, brak wyszczególnionego załącznika protokołu pobrania próby materiału siewnego nr ONO.7111.2.161.2020. Na notatce brak podpisu właściciela kwestionowanego materiału siewnego. Informacja nr ol/pon/1503/2020 z 20.10.2020 r. została przekazana 22.10.2020 r. do Działu Nadzoru Nasiennego w Bydgoszczy oraz Lublinie do wiadomości i ewentualnego służbowego wykorzystania.

2) Skarga P. Daniela A. na złej jakości materiał siewny pszenicy odmiany Euforia przekazana 02.03.2021 r. pismem BN.611.4.2021.2 (nr wpływu 1166) oraz 28.05.2021 r. BN.611.4.2021.5 (nr wpływu 3006) przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

W dniu 29.03.2021 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie przekazał wyniki postępowania wyjaśniającego pismem nr WNN.7114.2.4.2021 dotyczącego skargi. W związku z niejasnościami dotyczącymi szczegółowego rozliczenia rozchodu kwestionowanej partii materiału siewnego oraz ustalenia faktów dotyczących zastrzeżeń od innych nabywców z terenu woj. warmińsko-mazurskiego, Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa przekazał 27.05.2021 r. pismo BN.611.4.2021.5 o przeprowadzenie dalszego postępowania wyjaśniającego w sprawie a także przeprowadzenie każdej innej czynności, która w toku postępowania zostanie uznana za właściwa do ustalenia stanu faktycznego sprawy.

Do dnia niniejszej kontroli postępowanie wyjaśniające dotyczące skargi nie zostało zakończone.

3) Zgłoszenie rażącego naruszenia sposobu dystrybucji nasion zgłoszona 06.04.2021 r. drogą email (nr wpływu 1909). Na zgłoszeniu adnotacja przez kierownika Działu Nadzoru Nasiennego P. Krzysztofa Jednacza o przekazaniu sprawy według właściwości terytorialnej do Gdańska. W aktach DNN brak jest potwierdzenia tego przekazania.

4) Zgłoszenie wniosku p. Mateusza D. o zastrzeżenie jakości materiału siewnego owsa odmiany Navigator wpływ 07.07.2021 r. (nr wpływu 3721) przekazane przez oddział terenowy Bartoszyce. Zgłaszający wnioskował o przeprowadzenie ekspertyzy na polu w związku z zanieczyszczeniem materiału siewnego owsem głuchym. Z adnotacji p.o. kierownika Działu Nadzoru Nasiennego P. Marty Szymańskiej wynika, że zakres postępowania nie leży w kompetencji Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, o czym zgłaszający został poinformowany telefonicznie i skierowany do sprzedawcy materiału siewnego. Brak daty rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym.

Ocena:

Zdaniem kontrolujących rozpatrywanie i wykonywanie postępowań wyjaśniających związanych z zastrzeżeniami do jakości materiału siewnego wykonywane jest w sposób wymagający poprawy.

Stwierdzono uchybienia formalne w postaci braku: załączników do notatki, podpisu zgłaszającego na notatce, informacji o sposobie załatwienia sprawy w przypadku jej przekazania do innego Wojewódzkiego Inspektoratu, nieprowadzeniu numeracji spraw.

Jak wynika z przedstawionych do kontroli dokumentów, postępowania wyjaśniające prowadzone są w sposób niezorganizowany, co częściowo może wynikać ze złożonego charakteru spraw, ale również z niedostatecznej koordynacji prac przez Dział Nadzoru Nasiennego. Brak właściwego prowadzenia postępowań znacząco wydłuża czas potrzebny do prawidłowego ustalenia faktów a zarazem przeciąga w czasie załatwienie sprawy, przez co naraża urząd na zarzut opieszałości.

W związku z opisanym powyżej stanem faktycznym oraz jego oceną dokonaną przez kontrolujących, zalecam:

- 1) Zachowanie maksymalnej staranności przy rozpatrywaniu skarg dotyczących niewłaściwej jakości materiału siewnego poprzez: załatwianie spraw bez zbędnej zwłoki, należyte dokumentowanie wykonywanych czynności, założenie ewidencji zgłaszanych nieprawidłowości,
- 2) Staranną kontrolę dokumentacji składanej wraz z wnioskiem o dokonanie oceny polowej materiału siewnego oraz dokumentacji sporządzanej przez kwalifikatorów. W przypadku powtarzających się błędów polegających na stosowaniu nieaktualnych druków lub na nieprawidłowym wypełnianiu arkuszy oceny polowej, należy rozważyć podjęcie działań weryfikujących posiadane przez kwalifikatorów uprawnienia.

